

IKASLE ETORKINAK HAUR HEZKUNTZAN

Duela zenbait ikasturtetatik ditugu ikasle etorkinak gure ikastetxeetan. Irakasleok, teoriarik, argi daukagu ikasle horiek beste ikasleekin batera ikasi behar dutela integrazioa lortzeko; baina, praktikan, oztopo ugari dugu tartean, integrazio hori bideratzeko. Eta gure kasuan, bi hizkuntza ikasi beharrik ez du lana inolaz ere errazten. Gure artean, ikasle horien eskolatzeak eztabaida eta kezka sortu du, eta, batez ere, ikasleak Lehen Hezkuntzako azken ziklora edo Bigarren Hezkuntzara heltzen direnean.

Beste etapetan zailtasunak handiak direnez, aipamen gutxi topa daiteke “Haur Hezkuntza eta ikasle etorkinak” gaiari buruz. Egia da Haur Hezkuntza —horrek daukan egiturari eta metodologiari esker— etaparik errazena dela ikasle etorkinak integratzeko; egia da haur txikiak —Haur Hezkuntzako umeak— nagusiak baino hobeto moldatzen direla egoera berrietan; egia da hemen jaiotako ikasleak antzeko egoeran daudela, beraientzat ere eskola egoera berria baita. Baina, hala eta guztiz ere, ikasle atzeritarren integrazioak arreta berezia eskatzen digu, Haur Hezkuntzan ere ahal den modurik hoberenean gerta dadin. Ikasle guztientzat Haur Hezkuntzako etapa ondo, zoriontsu egitea garrantzitsua bada, are garrantzitsuagoa da ikasle etorkinarentzat eta haren familiarentzat, harrera-gizartean integratzeko lehen urratsa izan daiteke-eta. Horregatik, gure jarrera beharrezkoa da egoera berri horri aurre egiten diogunean.

Hona hemen irakasleok izan dezakegun hainbat pentsamendu:

- “Nola moldatuko naiz beraiekin hitz egiteko, elkar ulertzen ez badugu?”
- “Auskalo nondik datorren eta zer ohitura dituen!”
- “Nahikoa daukat hemengoekin, gela ia beteta dudalako, eta orain hau?”
- “Zein interesgarria, orain arte ez dut horrelako esperientziarik izan!”
- “Jakín banekien familia asko etortzen ari direla auzora. Auzoan dagoena eskolara heldu da.”
- “Kanpoko ume bat nire gelan jarri dute, lankideari galdetu beharko diot ea berak zer egin zuen tokatu zitzaionean.”

Galdera hauek denok izan ditzakegu buruan eta den-denak dira zilegiak. Ikastetxe batzuetan, tutoreak berak moldatu behar izan du, besterik gabe, ume berria gelara heldu denean. Baina, gure ustez, irakasle guztion lana da ikasle horien egokitzapena edo eskolatzea prestatzea, eta denon artean adostutako erabakiak eskatzen ditu.

Dokumentu hau Haur Hezkuntzako irakasleekin izandako topaketa baten ondorioz sortu da. Beste dokumentu batzuetan aurkituko duzuen hainbat iradokizun eta ideia topatuko duzue hemen ere, baina etapako berezitasuna errespetatzen saiatu gara. Hori dela-eta, Haur Hezkuntzan garrantzi handia duten esparruak landu ditugu: familiarekiko harremanak, ikaslearen integrazioa gelan eta hizkuntzen trataera.

Gure asmoa izan da Haur Hezkuntzako irakasleei oinarri bat eskaintzea, ondoren denen artean eztabaidatzeko. Izan ere, ikastetxe bakoitzak erabaki beharko du nola bideratuko duen ikasle horien eskolatzea eta integrazioa. Ez daukagu zalantzarik denen artean adostutako erabakiekin denok ikasten dugula eta horrek gure lana hobeto egiten laguntzen digula.

AURKIBIDEA

1.- Ikasle etorkinen familiak eta eskola

- 1.1.- Familien igurikimenak edo espektatibak umeak eskolara eramaterakoan
- 1.2.- Familiaren eta eskolaren arteko komunikazio-egoerak errazteko jarraibideak
- 1.3.- Atzerriko gurasoen parte-hartzea bultzatzeko iradokizunak

2.- Ikasle etorkina eskolan eta gelan

- 2.1.- Ikasle etorkina eskolatzeko-prozesuaren aurrean
- 2.2.- Prozesuan sortzen diren beharrak
- 2.3.- Ikasle etorkinen egokitzapena, integrazioa eta ikasketa-prozesua laguntzeko iradokizunak:
 - Eskolatzeko-hasieran
 - Ikasturtean zehar

3.- Hizkuntzen trataera

- 3.1.- Murgiltze-programek irakatsi digutena
- 3.2.- Ikerketek esaten digutena
- 3.3.- Ikasle etorkinak eta hizkuntzak. Haur baten egoera ikastetxera heltzerakoan:
 - Hizkuntzen trataera bideratzeko iradokizunak

4.- Ondorioak

5.- Bibliografia

IKASLE ETORKINEN FAMILIAK ETA ESKOLA

Familien igurikimenak edo espektatibak umeak eskolara ekartzerakoan

Pertsona batek emigratzea erabakitzen duenean "bizitza hobea" bilatzen du, berarentzat eta bere familiarentzat. Emigratzea ez da bat-batean hartzen den erabakia, ondo pentsatutako prozesu luzea izaten da. Nahiko arrunta da hasiera batean gurasoetako bat heltzea herrialde berrira eta hor nolabaiteko egonkortasuna lortzen duenean erabakitzea familia elkartzea. Familia elkartzeko erabakiak esan nahi du herrialde berrian bizitzen jarraitzeko asmoa duela, nahiz eta jatorrizko herrialdearekin lotura izaten jarraitu.

Familia etorkinak, eskolara hurbiltzen denean, bizitza-proiektu berri bat du, eta ideia nagusi bat: "gure seme-alabek izan dezatela guk izan ez duguna". Hori dela-eta, eskolak garrantzi handia du familia etorkinentzat, haien ustez hori baita seme-alabek arrakasta izateko bidea. Eta ez zaie arrazoirik falta, eskola baita familia integratzeko esparru garrantzitsuenetako bat: eskolan haur horiek aukera izango dute kultura eta ohitura berriak ezagutzeko, familiaren ingurukoak ez diren hurrekin harremanak hasteko; alegia, herrialde berrian elkarrekin bizitzen ikasteko.

Baina halere, gurasoek eskolarekiko duten jarrerak zerikusi handia izan dezake haien aurretiko ezagupenekin. Norberaren kulturaren eskolak bete duen funtzioak baldintzatuko du gizarte berrian eskolari buruz izan ditzakeen igurikimenak. Pertsona orok eskolan izan dituen esperientzien eta bizipenen arabera hedatzen du erakunde horri buruz daukan iritzia. Gainera, ez da ahaztu behar herrialde bakoitzak bere eskola-eredua, metodologia, hezkuntza-sistema duela. Adibidez, Haur Hezkuntza oso hedatuta dago gure gizartean, baina arrotza gerta dakioke hainbat gurasori. Familia horiek ikusten dutenean ume txikiak eskolara eramatea oso ohikoa dela, espektatiba desberdinak izan ditzakete. Izan ere, munduko hainbat herrialdetan haur txikiak heziketa eta zaintza familia barruan soilik egiten da, horrela aintzat hartzen dutelako eta beraien kulturaren horrela sustraituta dagoelako. Beste herrialde eta kultura batzuetan, komunitatea arduratzen da ume txikiak heziketaz. Herrialde horietan, pentsatzen dute seme-alabak ez direla gurasoen jabetza eta inguruko pertsonen badutela zer eskaini, heziketa-prozesua ahalik eta aberatsena izan dadin.

Edonola ere, familiek egoera berri bat dute aurrez aurre, eta hemen dituzten premiak eta jatorrizko herrietan zituztenak desberdinak izan daitezke. Beren egoera sozio-ekonomikoak lehenbailehen lan-mundura sartzea exijitzen die, eta umeak zaintzeko eskatzen diote eskolari, haien kulturaren ohikoa izan ez arren.

Horrela, bada, askotarikoak izan daitezke ikasle etorkinen gurasoen jarrerak, beren seme-alabak Hezkuntza Sistemari sartu nahi dituztenean.

Immigrazio-prozesuez ahal den informazio gehien izateak asko lagunduko digu irakasleoi familia berrien egoera ulertzen. Izan ere, haien beharrei hobeto erantzun ahal izango diegu.

E. Coelho¹ edozein emigrazio-prozesutan gerta daitezkeen egoera batzuk aipatzen ditu:

Familia banatuta egotea

Gehienetan, familiak mailakatuta iristen dira harrera-gizartera. Familiako kide bat ez egoteak desoreka sor dezake, eta, azkenean iristen denean, egin beharreko berregokitzeak larritasun-egoerak sor ditzake familiako harremanak bere onera etorri arte.

Erabakia, prestaketak eta laguntza

Familia batzuek emigratzea erabaki dute, bidaia prestatu dute, eta harrera-gizartean dituzten laguntzen berri izan dute, beren kulturako beste kide batzuek lehenago egin izan dutelako. Horiek zorionekoak dira. Zoritarrez, gehienentzat ez da horrela izaten, eta erabaki hori hartzea ez dagokie umei, gaztetxoei eta, zenbait kulturatan, ezta emakume gazteei ere. Giza talde horietan, erabakitzeak ahalmenik ez duten horietan alegia, inpotentzia eta desegokitasun-sentimendua garatzen da. askotan.

Ingurumeneko faktoreak

Nekazaritza-mundutik hirietara etortzeak, bakardadeak, isolamenduak, etxebizitza txikietan jende asko bizitzeak eta abarrek arazoak sor ditzake, baita familiako kideen artean ere.

¹ Coelho E.(1998) *Teaching and Learning in Multicultural Schools* Multilingual Matters. Toronto

Isolamendu kulturala

Eguneroko zereginak eta hizkuntza berria duten zailtasunak harrera-gizartearen kulturara hurbiltzea eragozten die helduei. Elkarrekintzarako aukera gutxi izaten dute, eta komunikazio-premiak murriztu egiten dira. Isolamendu horrek, askotan, seme-alabengan ere badu eragina: edo familia osoak pairatzen du isolamendua edo tarte handia sortzen da heldu isolatuak eta mundu berria parte hartzeko gogotsuago dabilen gazteen artean.

Identitatea

Identitatea eraikitzea oinarrikoa da pertsonaren formazioan. Baina, askotan, ikasleek ez dute euren burua islatuta ikusten harrera-gizartearen jardunbideetan. Hori oso txarra da, ikasleak ez baitu aurkitzen bere identitatea eraikitzeko eredurik.

Egoera sozio-ekonomikoa

Nahikoa hizkuntza-gaitasun ez izateak, ikasketen eta tituluen konbalidazioa edo baliozkotzea lortu ezinak, diskriminazioak eta abarrek, besteak beste, etorkin kualifikatu batzuek beren esparruko lanik aurkitzeko aukerarik ez izatea eragiten du. Horrek autoestimua-arazoak eta gutxiespen-sentimenduak sor ditzake.

Familiako botere-egituraren aldaketak

Harrera-gizartearen lan-merkatuaren premiak direla-eta, baliteke jatorriko herrialdean familiako kide bakoitzari esleiturako rol tradizionalak aldatu behar izatea, etxeko lanen banaketan, estatusen eta boterearen esparruan. Egoera horrek gaizki-ulertuak sor ditzake familiaren barruan, bai eta bortizkeria ere, zenbaitetan. Seme-alaben hezkuntzari dagokionez, baliteke jatorriko gizartearen hainbat jardunbide onartezinak izatea harrera-gizartearen. Horren ondorioz, gurasoak tresnarik gabe gelditzen dira eta etxean arazoak sor daitezke.

Eskolaren eta familiaren arteko gatazka kulturalak

Zenbaitetan, ikasleak bere jatorriko kulturarekin bat ez datozen balio batzuen eragina izan dezake.

Umeek harrera-gizartearen hizkuntzan zenbat eta erraztasun handiagoa hartu, orduan eta distantzia handiagoa izaten da erraztasun hori lortu ez duten helduekiko. Horrez gain, etxeko hizkuntzan gaitasuna galduz badoaz, azkenean familiarekin berarekin komunikazio-arazoak ere sor daitezke.

Irakasleok kontuan hartu beharko ditugu ezaugarri horiek, gure esku-hartzea egoera berrietara egokitzeko. Eta nola lortu hori? Egokitzapen-prozesu bat bideratuz, familiak dinamika berria behar duten erritmoan eta denboran moldatzen joan daitezke; informazio argia eta zehatza emanez; eta azkenik, enpatia baliatuz, haien egoera ulertzeko.

Familiaren eta eskolaren arteko komunikazio-egoerak errazteko jarraibideak

Haur Hezkuntzan, gurasoekiko harremanak onelakoak izan daitezke:

Harreman ez-formalak:

Sartu-irtenetan (umeak eskolan utzi edo jasotzera datozenean, berez sortzen diren harremanak).

Harreman formalak:

Elkarriketa formalean (alde aurretik deitzen zaienean, gidoi prestakuntza dutela).

Gelako bileretan (tutorea neska-mutil guztien gurasoekin elkartzen denean).

Haur etorkinen familiekin komunikatzeko arazoak egon daitezke, hizkuntza ondo ulertzen ez dutelako edo gure erreferente kulturalak zein diren ez dakitelako. Horregatik, harremanetan hasten garen momentutik, kontuan hartu beharko dugu:

- Gurasoei kontatu nahi diegunak semearekin edo alabarekin zerikusi zuzena izan behar du. Ondoren, komunikazio-giroa sortu denean, gelako gainerako alderdiak azter ditzakegu. Emango diegun informazioa kontestualizatu izango da; adibideak jarri eta euskarri grafikoak edo errealak erabiliko ditugu, ulermena egokia izan dadin.
- Elkarriketa formala bada, deialdia ahoz eta idatziz egingo diegu. Horrela, zalantzarik badute, aukera izango dute paperean idatzita dagoen informazioaz hizkuntza beraiek baino hobeto menperatzen duen lagun bati galdetzeko.
- Elkar ulertzeko zailtasunak izanez gero, lurralde-ordelkaritzako etorkinen teknikariarengana jo dezakegu itzultzailea eskatzeko. Erantzunik ez balego, atzerriko familiaren senide edo ezagun batekin moldatuko ginateke, ahal bada.
- Ikaslearen balioespena familiarekin aztertzen denean, umeak jorratutako bidea eta garapena balioetsiko ditugu, eta ez ikaskideekiko izan dezakeen aldea. Horrez gain, gurasoei azaldu egingo dizkiegu aurrera jarraitzeko eskaini diezazkiekegun laguntzak eta proposamenak.
- Harrera-gizartearen hizkuntzan/hizkuntzetan gaitasunik ezak mesfidantzak, zalantzak, edo beldurrak sor ditzake gurasoengan. Elkar ulertzea zaila gerta daiteke testuingurua oso argi ez badago, gurasoei galdetu nahi dieguna ikaslearekin guztiz lotuta ez badago, galdera hori harrera-gizartearen unibertso kulturean oinarrituta badago...

- Aipatu beharra dago etorri berriak diren gurasoentzat edo harrera-gizarteko hizkuntza menperatzen ez duten aita eta amentzat egoera gogorra izan daitekeela gelako bileretara joatea, horietan guraso asko biltzen direlako eta informazioa orokorra izaten delako. Ez ulertzeak tentsioa sor dezake. Horregatik, hainbat guraso atzerriar ez dira joaten horrelako bileretara.

Horrelako egoeretan, irakasleok gai izan beharko dugu etorri ezin hori era egokian interpretatzeko.

Atzerriko gurasoen inplikazioa bultzatzeko iradokizunak

Orain arte aipatutako guztian oinarritzen bagara, erraz ulertuko dugu atzerriko gurasoek ere egokitzapen-denbora bat behar dutela eskolara hurbiltzeko, nahiz eta egunero gelaraino sartu. Irakasleok, gure aldetik, errespetuz, enpatiaz eta pazientziatz jokatu beharko dugu, eta jorratu behar duten prozesua errespetatu.

Familia bakoitzaren estiloa eta kultura nolakoa, halakoak izango dira prozesuaren urratsak eta denborak. Hori dela-eta, irakasle bakoitzak ikusiko du zein izan daitekeen unerik aproposena guraso berriak gelako dinamikan parte hartzera gonbidatzeko.

Batzuetan, interesgarria izan daiteke gelako beste guraso baten konplizitatearekin jokatzea, eguneroko sartu-irtenetan gurasoek beren artean kontaktuak —“ikusizkoak” edo pertsonalak— izaten baitituzte.

Beste batzuetan, dei zabalagoak izan daitezke; adibidez, txangoak, ospakizunak, mozerroak edo material-prestaketak egin behar direnean. Eskolak gainerako gurasoen parte-hartzea bultzatzen eta eskertzen duen bezala, berdinean egin beharko du atzerriko gurasoekin; betiere, horietako batzuen ezagupenik eza kontuan izanik.

Aipamen berezia merezi dute ikastetxean ospatzen diren jaialdiek. Horrelakoetan, giro alaiaz inguratuz, kulturak garrantzia eta protagonismoa hartzen du, eta sinboloak eta identitate-ezaugarriak adierazteko uneak izaten dira. Horiek oso momentu aproposak izan daitezke familien arteko loturak egiteko, baldin eta guraso etorri berriei parada ematen badiegu ekintzen nondik norakoa ulertzeko. Horretarako, aldeztu aurretik, ikastetxeko ospakizunen alburua prestatuta izan dezakegu, ondoren ospatuko dena iragartzeko, irudiak aurrean izanda errazago uler baitaitezke emango diren azalpenak.

IKASLE ETORKINA ESKOLAN ETA GELAN

Haur Hezkuntzako ikasle etorkina eskolatzeko-prozesuaren aurrean

Lehendabizi, hemengo ikasleen eta ikasle etorkinen artean egon daitezkeen antzekotasunak eta desberdintasunak ikusiko ditugu, eta ondoren, horren ondorioz sortzen diren beharrak aztertuko ditugu.

ZERTAN DIRA BERDINAK IKASLE ETORKINAK ETA HARRERA-GIZARTEKO IKASLEAK?	ZERTAN DIRA DESBERDINAK IKASLE ETORKINAK ETA HARRERA-GIZARTEKO IKASLEAK?
<p>Familia batean bizi dira eta hor: Beren identitatea eraikitzen hasi dira, lehenengo sozializazioa egin dute, mundua balio jakin batzuen arabera interpretatzen hasi dira, zenbait gauza ikasi dute, hizkuntza bat erabiltzen dute...</p> <p>Oinarritzko behar hauek dituzte: Jolastu, ziurtasun afektiboa izan, harremanak izan, ingurunea aztertu eta ulertu...</p> <p>Eskolatzeko-hasieraren une kritikoa: Familiarengandik banantzen ikasi beharra; irakaslearekin lotura afektiboa lortu beharra; adinekoekin harremanak egiten ikasi beharra; eskolako espazioak, errutinak eta funtzionatzeko erak bereganatu beharra...</p> <p>Eskolatzeko-prozesuaren bidez garapen integrala lortzeko eskubidea daukate: Garapen afektiboa eta soziala, motorra, kognitiboa eta linguistikoa.</p>	<p>Mundua ikusteko erreferente kultural desberdinak dituzte: balioak, ohiturak, eskolarekiko irudia. Gerta daiteke, hasieran batik bat, bi kulturaren artean harrapatuta egotea. Ez dute ezagutzen ingurune fisikoa eta soziala.</p> <p>Desberdinak dira eskolara dakartzaten aurretiko ezagutzak.</p> <p>Ez dute ezagutzen eskolako mundua: jostailuak, altzariak, liburuak, ohiturak, apaindurak.</p> <p>Batzuetan hizkuntza desberdinak erabiltzen dituzte.</p> <p>Ikasturtea hasita badago, gelakoek ikasita dauzkate funtzionatzeko errutinak, hasita daude beraien arteko harremanak. Ikasle berriak arrotzak eta baztertuta senti daitezke.</p>

Prozesuan sortzen diren beharrak

Aurreko guztia kontuan izanda, hona hemen sortzen diren beharrak:

Harrerako gizartearen kultura ezagutzeko eta horri egokitzeko ikasleak duen beharra

Arestian esan dugun bezala, oso desberdina izan daiteke ikasle etorkinak jatorrizko ingurune kulturean ikasitakoa —familiaren balioak, ohiturak, eskolarekiko irudia eta abar— eta harrerako gizartearen aurkitzen duena. Guretzat oso arrunta den edozein gauza edo jokaera mota ezohikoa izan daiteke ikaslearentzat nahiz familiarentzat. Hori dela-eta, batzuetan pentsa dezakegu motelak direla guk proposatzen duguna ulertzeko edo ikasteko. Horregatik, denbora eta aukera eman behar diegu, bai familiari bai ikasleari, jatorrizko kultura eta hemengo kultura norberaren identitatean integratuz joateko.

Bestalde, guk ere ahaleginak egin behar ditugu eskolaren eta familiaren arteko ikuspuntu-desberdintasunak argitzen eta ulertzen. Horrela, guztiok aberastuko gara kulturen arteko elkarriketaren bidez.

Ikasle etorkinaren kultura eta hizkuntza balioesteko dagoen beharra

Ikasle berriak sentitu behar du hura, haren jatorrizko kultura eta hizkuntza onartzen eta balioesten ditugula. Horrek garrantzi handia dauka norberarekiko estimua eta irudi positiboa eraikitzeko, bai eta hemengo kultura eta hizkuntza onartzeko jarrera ona izateko ere.

Horretarako, komenigarria da dakiena besteen aurrean agerian jartzeko aukera ematea eta, era berean, ikaslearen kulturako erreferente batzuk ikastetxean eta gelan txertatzea. Dena den, naturaltasunez jokatu beharra dago, topikoetan erori gabe. Dakiena azaltzeko aukera eman bai, baina astunak izan gabe, inork ez baitu atsegin tratatu desberdina jasotzea.

Ikasle etorkinak hemengo hizkuntzak ikasteko duen beharra

Ikasle etorkin askok ez dute ez euskara, ez gaztelania ezagutuko. Beraz, ikasi egin beharko dituzte hizkuntza horiek. Beste ikasle batzuek, berriz, gaztelania dute ama-hizkuntza. Horrek hasierako harremanak erraztu egin ditzake, baina ez dugu ahaztu behar hizkuntzak erreferente kultural jakin batetik edaten duela. Beraz, nahiz eta hizkuntza berbera izan, gure tonuera, hiztegia, esapideak eta abar desberdinak izan daitezke, eta gaizki-ulertuak argitu egin beharko ditugu behin baino gehiagotan. Horrez gain, ingelesa ere ikasten dute. Hori guztia dela-eta, hizkuntza bakoitzari emango zaion trataera erabaki beharko dugu: noiz, zer egoeratan, norekin eta nola landuko diren.

Dena den, txosten honen 3. atalean hizkuntzak lantzeko jarraibide zehatzagoak aurki daitezke.

Ikaslearen integrazioa lehenengo unetatik zaindu beharra

Ikasle berria bazterturik sentitu ez dadin, komenigarria da haren integrazio-prozesuari arreta berezia ematea. Etorri aurretik, taldekideekin prestatuko dugu ikasgelan egingo diogun harrera. Elkarrekin jolasteko aukera emango diogu eta, behar izanez gero, ikasle berriari laguntza ematera gonbidatuko ditugu taldekideak. Horrez gain, desberdintasunaren aurrean sor daitezkeen gatazkak eta bazterkeriak gainditzen lagundu beharko diegu.

Ikaste-prozesua gertutik jarraitu beharra

Ikaslearen integrazioa zaintzeaz gain, haren ikaste-prozesuari arreta jartzen saiatu behar dugu, ahalmen guztiak ahalik gehien gara ditzan. Beraz, haurraren aurrerapenak, oztopoak edo zailtasunak aztertuko ditugu, eta horiek gainditzeko behar duen laguntza eskainiko diogu.

Ikasle guztiei kultur arteko hezkuntza eskaintzeko beharra

Guztiontzat aberasgarria da gelan zenbait kulturaren presentzia egotea. Ikasle guztiei eman behar diegu aukera beste kultura batzuk ezagutzeko, balioesteko. Horretarako, curriculumean beste kultura batzuen presentzia bermatuko dugu, eta gaiak zenbait ikuspuntutatik zein giza eskubideen ikuspegitik aztertuko ditugu.

Ikasle etorkinen egokitzapena, integrazioa eta ikasketa-prozesua laguntzeko iradokizunak

2. 3. 1. ESKOLATZE-HASIERAN

Honako bi egoera hauek bereiziko ditugu:

A.- Ikasle etorkina irailean, guztiekin batera, eskolan sartzen bada

Egoera horretan, ikastetxean ezarrita dagoen ohiko prozesuari jarrai dakioke: hasierako egunetan talde txikietan eta txandaka sartu, ordu batzuk besterik ez egon, ama gertu egoteko aukera eman...

Dena den, familiaren egoera ikusita, malguak izango gara, eta bereziki zainduko ditugu berarekin izango ditugun lehenengo kontaktuak. Hona hemen kontuan hartzeko jarraibide batzuk:

- Behar izanez gero, gurasoen hasierako bilera orokorretan parte hartu beharrean, elkarriketa indibidualak egin.
- Jarrera hurbila eta irekia izan, eta elkar ulertzeko behar den denbora eman.
- Ziurtatu ulertzen dituztela egokitzapen-garaiari buruz proposatzen zaiena eta horren arrazoiak. Proposatutakoa onartzeko oztoporen bat azalduko balute, irtenbideak adostu.
- Lehenengo egunetan, finkatu nondik sartu behar den, gelara hurbiltzen nork lagunduko dion eta abar.
- Informazioa dosifikatu, ez ulertzeko arriskua baitago, informazio gehiegi emanez gero.
- Behar izanez gero, irudiez edo eta testuinguruaz baliatu emango dugun informazioa ulertarazteko. Horretarako, lagungarria izan daiteke bilera ikaslearen gelan egitea, edo/eta argazki bilduma bat izatea, horiek aukera emango baitigute esaten duguna argitzeko: ikasgelan egiten dena azaltzeko, erosi behar dituzten materialak esateko eta abarrerako.
- Oinarritzko informazioa ahoz emateaz gain, idatzirik eman (egutegia, ordutegia, erosi beharreko materialaren zerrenda...)

B.- Ikasturtean zehar ailegatzen bada

Gure arreta honako eremu hauetan jarriko dugu:

Ikasle berriaren harrera prestatu

Arestian esan dugun bezala, komenigarria da ikasle berriaren harrera gelako ikaskideekin prestatzea. Hona hemen, adibide gisa, eman ditzakegun pausoak:

Gelako ikasleei ikasle berri bat etorriko dela iragarri eta gero, hari buruz dakiguna azaldu diezaiekegu: izena, jatorrizko herria, dituen anai-arrebak, hitz egiten duen hizkuntza eta abar. Haren argazkia badugu, hori ere erakutsi diezaiekegu, nolakoa den ikusteko. Ikasle berriak duena eta dakiena agerian jartzen saiatuko gara, haren alde negatiboak nabarmendu beharrean (ez daki euskara, ez du inor ezagutzen...). Ikasleen adinak aukera ematen badu, haren herrialdea munduko bolan kokatu dezakegu, eta horri buruzko informazioa bilatu. Ondoren, guztion artean komenta dezakegu ikaslea gelara etortzen denean nola sentituko den, zer behar izango dituen eta zer egin genezakeen gurekin gustura egoteko. Azkenik, lehenengo egunean harrera egiteko ekintzak finkatu eta prestatuko ditugu: gela apaindu, ikaslearen hizkuntzan agurra ikasi, oparitxo bat prestatu (adibidez: guztion argazkiez edo marrazkiez egindako liburua, argazkiaren azpian izena idatzita; orri zuri bat utziko dugu, ikasle berriaren argazkia itsatsi eta izena idazteko), abesti edo/eta joko batzuk egin guztion burua aurkezteko, eta abar.

Ikaslearen egokitzapena erraztu

Familiari zenbait aukera eskainiko dizkiogu lehen egunetarako: ikaslea eskolara sartu aurretik, egun batzuetan patiora jolastera etortzea, gainerako ikasleak ez dauden bitartean; goizez ala arratsaldez soilik etortzea; ama gertu izatea; ikasleak maitatzen duen gauza bat ekartzea eskolara, etxearen eta eskolaren arteko bitartekari afektiboa izan dadin...

Denbora beharko dugu harrera behar bezala prestatzeko. Familiarekin negoziatuko dugu, etxekoen baldintzak kontuan hartuta. Horrez gain, familiarekin hitz egiten dugunean, hainbat informazio jaso dezakegu —baina zertarako den azalduta—; esaterako: umearen argazkia; haren izena, ondo ahoskatu eta idatzia; agurtzeko erabiltzen dituzten esaerak edota keinuak; haien herriari buruzko zenbait informazio...

2. 3. 2.- ESKOLATZE-PROZESUAN

Zenbait erreferente kultural erabili gelan eta curriculumean

- Gaiak eta proiektuak garatzerakoan: edozein gairi buruz (animaliak, etxea, elikadura...) denek dakitena jaso, ikuspegi desberdinak kontuan hartu, beste kultura batzuetako informazioa jaso eta tratatu....
- Etxeko txokoa: zenbait itxuratako panpinak, Asiako zotzak eta katiluak eskaini, arabiar munduan ohikoak diren alfonbra eta kuxinak...
- Liburutegian: beste hizkuntza batzuetan idatzitako liburuak/aldizkariak... munduko ipuinak/abestiak... haur guztien izenak zenbait hizkuntzatan. Kulturei buruzko informazio-liburuak... atlasak, lur bola...
- Plastika-txokoa: zenbait herriko arte-lanen ereduak ("arabeskoak" izeneko marrazki geometrikoak, maskarak, buztinezko ontziak...)
- Musika-txokoa/-gela: hainbat herriko musika-tresnak, abestiak, dantzak...
- Patioan/psikomotrizitate-gela: munduko joko herrikoiak.

Ikaslearen integrazio soziala zaindu

Saiatu behar dugu ikasle etorkinaren integrazio soziala eskolako esparru guztietan izaten: gelan, patioan, jantokian, eskolaz kanpoko ekintzetan, garraioan, txangoetan...

Horrek zera eskatzen du: batetik, esparru horietan inplikaturako helduok (irakasleak, jantokiko begiraleak, eskolaz kanpoko ekintzak zuzentzen dituztenak, atezaina...) arduratu behar dugula ikasleen artean errespetuzko harremanak bultzatzen; eta bestetik, guztion artean koordinatuta jardun behar dugula, irizpide bateratuak erabiltzeko.

Ikasleen arteko harremanak sendotzeko eta sor daitezkeen arazoei aurre egiteko jarduera batzuk presta ditzakegu. Horretarako onak izan daitezke:

- BAUM, HEIKE. 2003. Con ese no quiero jugar. Bartzelona. Graó.
- CASCÓN, P. La alternativa del juego. Catarata.

Ikaste-prozesuaren gertuko jarraipena egin

- Igurikimen handiak izan behar ditugu. Gaitasun guztiak garatzeko estimulu ugari ematen saiatu behar dugu.
- Ohiko jardueretan ikaslearengandik gertu egon, eta haiekin banan-banako elkarrekintza ugari izango dugu: egiten ari denari buruz jarraibideak eman edo azalpenak eskatu; beste erronka batzuk jarri, jolasak edo jarduerak aberasteko; gatazka kognitiboa sortu; dakiena agerian jartzen lagundu; jarduerak planifikatzen eta ebaluatzen lagundu; konfiantza eta animua eman; txarto egindakoaz ohartarazi; irtenbide alternatiboak bilarazi, oztopoak edo gatazkak gainditzeko; estimuluak eman, jardueretan parte aktiboa hartzeko...
- Ikasleen arteko elkarrekintzak eta elkar laguntzea bultzatuko ditugu. Horretarako, joko eta lan kooperatiboak proposa ditzakegu: bi ikasleren artean puzzleak edo eraikuntzak egin; ipuin bat irakurri/asmatu/marraztu...; bata besteari joko edota ataza bat nola egiten den azaldu; beraien arteko laguntza bultzatu, oztopoak gainditzeko...

HIZKUNTZEN TRATAERA IKASLE ETORKINEKIN

Haur batek, eskolan hasten denean, bide bat egina du ama-hizkuntzaren garapenean: gai da adinari egokitutako mezuak ulertzeko eta ahozko hizkuntza erabiltzen du. Hizkuntza familia-giroan ikasten ari da eta anai-arrebak ditu hizkuntza lantzeko solaskide, etxeko nagusiez gain. Etxeko elkarrizketak banakakoak izan ohi dira, haurrari zuzenduak, eta askotan haurrak berak markatzen du elkarrizketa nondik abiatu.

Eskolara heltzerakoan, haurrak egoera berrira egokitu behar du: ez da elkarrizketako protagonista nagusia, askori hitz egiten dion pertsona bati entzun beharko dio, baina aldi berean, testuinguru sozialak ugaritu egingo dira, eta imitatzeko eta esperimentatzeko egoera handiagoak eta berriagoak sortuko.

Hiztun berriekin topatzeak besteen hizkuntza ulertzeko ahalegina eskatuko dio haurrari. Ereduak imitatzen hasiko da. Horrela, joko sinbolikoa estimulu ezin hobea bihurtzen da, ume bakoitzaren ahalmen linguistikoa garatzeko. Gainera, gure hezkuntza-sisteman, haurrak hemengo bi hizkuntzak ikasi beharko ditu.

Haur Hezkuntzako giroak eta jarduerak aukera ezin hobea ematen dute prozesu hori gauzatzeko. Ikasleek jardura ugari eta aberatsetan parte hartzen dute, denboraren antolamendua oso araututa dago eta ikasleek erraz "asmatzen" dute zer egin behar duten. Baldintza horiek onenak dira hizkuntza ikasteko, ikasleek ondo ulertzen dutelako zer egin behar duten eta aukera dutelako ikasten ari diren hizkuntza hori praktikatzeko. Gainera, beste etapa batzuetan ez bezala, talde txikietan lan egiten da, askotan, eta, horrenbestez, ikasle guztiek tarte bat izaten dute hitz egiteko.

Orain, beste herrialde batzuetako haurrak ditugu ikastetxeetan. Guretat egoera berria da. Matrikula kopuruari erreparatzen badiogu, esan dezakegu kalean gaur egun ikusten dugun kultura- eta hizkuntza-aniztasuna geletara heldu dela.

Haur Hezkuntzan egoteak asko erraztuko digu lana. Goian aipatu bezala, testuinguruaren laguntza izaten dute gelan egiten ari dena interpretatzeko; beraz, ikasle berriak uler dezake egiten ari garena hizkuntza jakin gabe. Gainera, beste ikasle gehienak ere hizkuntza berri bat ikasten ari dira.

Etaparen honetan ez da programa berezirik prestatu behar kanpotik etortzen zaizkigun ikasleentzat, baina horrek ez du esan nahi hainbat erabaki hartu behar ez direnik.

Urteak dira murgiltze-programetan lan egiten hasi ginenetik, eta urte hauetan guztietan euskara —kasu gehienetan— nola irakatsi dugun eta ikasleek nola ikasten duten hausnartu dugu.

Aurretik gogora ekarriko dugu murgiltze-programetan zer ikasi dugun, gure esperientzia oso baliagarria baita —ez gara hutsetik abiatzen—; baina, bestalde, interesgarria da jakitea ikasle atzerritarrekin esperientzia duten herrialdeetan egin diren ikerketek zer dioten. Bigarren zatian horixe azalduko dugu. Bukatzeko, ikasle etorkinen egoera —hizkuntzei dagokionez— aztertuko dugu.

Murgiltze-programek irakatsi digutena

Ulermena hizkuntzaren ikas-prozesuaren giltza da

Irakasleok, ikasleek ondo ulertzeko, honako estrategiak hauek erabiltzen ditugu:

A) Testuinguruari lotuak:

Testuinguruaren laguntza aurrean izan.

Irudi bidezko laguntza eman.

Testuinguruan errotutako egoerak proposatu.

B) Irakasleen mintzairari lotuak:

Poliki hitz egin.

Errepikapenak egin.

Elkarrizketak moldatu: gako-hitza esaldiaren hasieran esanez, esaldia zati laburretan zatituz, hitzak errepikatuz...

Adibidez: *Zure anaia... zuk anaia txikia daukazu, ezta? Zenbat urte dauka zure anaia?*

Egin behar denari buruz pistak eman: *Atzoko ipuina, bai? Gogoratzen duzue? Ipuin hori irakurriko dugu?...*
Galderak egin, ikasleak ulertu duela egiaztatzeko.
Lanari buruzko orientabide argiak eman.

C) Irakaslearen jarrerari lotuak:

Keinu ugari egin: "antzerkia egin".

Ikasleari zuzenean hitz egin, aurpegira begiratu.

Ikaslea esaten ari denari arreta berezia jarri.

Hizkuntza komunikatzeko tresna da eta hizkuntza ikasten da besteekin harremanetan egonda

Denen arteko, taldeko elkarriketetan lan egiten dugun bitartean, hitz egiteko beharra eta parte hartzeko nahia sortzen da. Egoera horietan hizkuntzaz baliatzen gara, eta komunikatzeko, hizkuntza ikasten dugu. Gainera, elkarrekintzan negozioa daiteke esanahia, ulertzen ez dena argituz.

Faktore afektiboek garrantzi handia dute hizkuntza bat ikasteko

Garrantzitsua da kontuan hartzen dugula ohartzea ikaslea. Ikasleak "kontaketa" dizkigun gauzei erreparatzen diegu eta arretaz entzuten diogu, ondo dakigulako entzuleak interesa adierazten ez duenean kontatzeko gogoia desagertzen dela. Gainera, txalotu eta balioetsi egiten ditugu ikasleak hizkuntza berrian egiten dituen ahaleginak.

Ama-hizkuntzak garrantzia du bi arlotan: ikaste-prozesuan eta arlo afektiboan

Ama-hizkuntza geroko ikaskuntzen oinarria da, eta ondo garatutako ama-hizkuntzak asko laguntzen dio haurrari bigarrena ikasten, ama-hizkuntzan garatutako gaitasuna beste hizkuntza batera pasatzen baita. Ama-hizkuntzan gaitasun ona duten ikasleek hobeto ikasten dute bigarren hizkuntza.

Ama-hizkuntzak ikaste-prozesuan daukan garrantziaz gain, ez da ahaztu behar arlo afektiboa, hori baita norberaren nortasunaren ezaugarri nagusietako bat. Gainera, ikerketek diote ume batek 3 urtean ama-hizkuntza gal dezakeela lantzen ez badu. Eta galdu egiten badu, gurasoei duden lotura apurtzeko arriskua dago, ezin baitute elkarren artean ondo komunikatu.

Aurretiko ezagutzaren garrantzia.

Ezagutza berria dakigunaren gainean eraikitzen dugu, gure eskemak berriro eraikiz, eta ikasten duguna garapen hurbileko eremuan gertatzen da. Ume bakoitza bere kulturen eta esperientziaren oinarritzen da gauza berriak ikasteko.

Familiaren zeregina funtsezkoa da ikasleen heziketan

Familiaren eta eskolaren arteko elkarlana oso garrantzitsua da haurraren ikas-prozesua ondo bideratzeko.

Beste herrialde batzuetan egindako zenbait ikerketaren emaitzek esaten dutena

Hizkuntzaren bi erabilera bereizi behar ditugu eskolan: harremanetarako hizkuntza/hizkuntza akademikoa

Harremanetarako hizkuntza: elkarriketa arruntetan, bizitzan komunikatzeko erabiltzen duguna.
Hemen eta orainean zentratzen da.

Hizkuntza akademikoa: ikasteko erabiltzen dugun hizkuntza. Idazketa- eta irakurketa-prozesuarekin lotura du eta ez du testuinguruaren laguntzarik.

Horixe da bigarren hizkuntzen irakaskuntzan sekulako garrantzia izan duen bereizketa, eta hainbat herrialdetan kontuan hartu izan da ikasle atzeritarren hezkuntza-programak eta ebaluazioa diseinatzerakoan.

Hainbat ikerlari, Suedian, finerako hiztunekin, Kanadan eta AEBetan ingeleza ikasten ari ziren ikasleen ebaluazioak aztertu ondoren, konturatu ziren irakasleek eta psikologoek pentsatzen zutela ikasle bat ingelesez hitz egiteko gai zenean gaidituta zituela hizkuntza horretan zituen zailtasunak. Baina ikasle horien emaitzak ez ziren batere onak arlo akademikoan eta froga psikologikoetan. Hizkuntza berrian hitz egiten zuten, baina zailtasunak zituzten arlo akademikoan. Gelako elkarriketa arruntetan parte hartzeak, erantzunak emateak edo klaseak "jarraitzeak" ez du esan nahi hizkuntza ikasi edo menperatzen denik. Irakasleek "fatxada linguistiko" bat agertzen dute: azalean agertzen duten gaitasun linguistikoa ez da benetan dutena.

Umeak, eskolara heltzen denean, nolabait garatuta dauka elkarriketarako gaitasuna ama-hizkuntzan. Eskolan hizkuntza akademikorako gaitasuna lantzen da, gehienbat. Gaitasun horrek eskolako hizkuntza islatzen du, eta ikasle batek hizkuntza mota hori menperatu behar du arrakasta izateko.

Gure kasuan, Araban, irakasleek bigarren hizkuntzan harremanetarako hizkuntza zein hizkuntza akademikoa garatu behar dituzte.

Pauline Gibbonsek² antzeko bereizketa egiten du eskolako hizkuntzaz —*Patioko hizkuntza/eskolako hizkuntza*— eta oso ondo azaltzen du erabilera horien arteko desberdintasuna:

"Este lenguaje de recreo incluye el lenguaje que permite a los niños hacer amigos, participar en juegos e intervenir en las actividades diarias que desarrollan y mantienen los contactos sociales. Por regla general, se produce en el contacto cara a cara y, en consecuencia, es muy dependiente del contexto físico y visual y del lenguaje corporal y gestual. La fluidez con este tipo de lenguaje es un arte importante del desarrollo del idioma, sin el el niño estaría aislado de la vida social normal del patio de recreo..."

Sin embargo, el lenguaje del patio es muy diferente del usado por los maestros en el aula y del que esperamos que aprendan a utilizar los niños. El lenguaje de patio no es el relacionado con el aprendizaje de las matemáticas, las ciencias sociales, o las ciencias naturales. Por regla general, la situación del patio no da a los niños la oportunidad de utilizar un lenguaje como: si incrementamos el ángulo en cinco grados, cortamos la circunferencia en dos partes. Tampoco suele requerir la utilización del lenguaje relacionado con las destrezas de pensamiento de orden superior, como elaborar hipótesis, evaluar, inferir, generalizar, predecir o clasificar. Sin embargo estas son las funciones del idioma que están relacionadas con el aprendizaje y el desarrollo de la cognición; surgen en todas las áreas del currículo y, sin ellas, no puede realizarse el potencial de un niño en las áreas académicas."

HARREMANETARAKO HIZKUNTZA	HIZKUNTZA AKADEMIKOA
Hizkuntzaz testuinguru sozialetan jabetzea	Hizkuntzaz testuinguru akademikoetan jabetzea.
Etxean ikasten da. Hemen eta orain printzipioan oinarritzen da. Testuinguruaren laguntza handia dauka. Esanahia negoziatzen daiteke.	Eskolan ikasten da. Zenbait erregistro eta forma dauzka. Ez dauka testuinguruaren laguntzarik. Esanahia testuan dago.

Nahiz eta Haur Hezkuntzan harremanetako hizkuntzan oinarritu gure lana, hizkuntza akademikoan lehen urratsak ematen hasten gara: zenbait testu mota hasten gara lantzen eta horietan hizkuntza akademikorekin ezaugarriak ditugu. Hizkuntza akademikorekin ezaugarriak identifikatzea garrantzitsua izan daiteke laguntza mota prestatzeko: ondo ulertzeko tresnak eskainiz, arreta berezia emanez hainbat egiturari...

Bi urte nahikoa ditu ikasle batek elkarriketa arruntetan hitz egiteko, parte hartzeko aukera baldin badauka; baina 5-7 urte behar ditu hizkuntza akademikoan trebatu eta bere kideen maila lortzeko.

Ikasle berriak gure artera heldu eta denbora laburrean hasten dira elkarriketetan parte hartzen, eta badirudi oso azkar ikasten dutela hizkuntza. Hori egia bada ere, kontuz ibili behar da, goian aipatu den moduan, harreman sozialetarako hizkuntzan ondo moldatzeak ez baitu esan nahi hizkuntza ikasi duenik.

² Cit. Cummins, J: *Lenguaje, poder y pedagogía*. Morata. Madril, 2002

Adina da eskola-arrakasta ziurtatzen duen faktore bat, baina ez da bakarra.

Ikerketek³ diote garrantzitsua dela ikasleak herrialdera heltzen denean duen adina, baina ez da faktore garrantzitsuenetakoa. Ikerketetan, aurreko eskolatzea da arrakastarako aipatzen den lehen faktoreetako bat. Ikasle batek arrakasta izan dezake jatorrizko herrialdean ondo ikasi badu irakurtzen eta idazten, eta hizkuntza akademikoaren oinarriaz jabetu bada. Izan ere, transferentziak egin ditzake hizkuntza batetik bestera.

Familiaren zeregina funtsezkoa da ikasleen heziketan.

Badakigu gurasoen laguntza ezinbestekoa dela haurraren ikaste-prozesuan. Baina irakasleok eta gurasoek ez dugu modu berean ulertzen “laguntza” hori. Eta diferentzia hori are handiagoa izan daiteke beste kultura batzuetako gurasoekin. Guraso batzuek pentsatzen dute eskolarekin lotutako arlo guztiak irakaslearen eskumena direla soilik; alegia, eskolarekin zerikusia duen guztia irakasleak landu behar duela. Irakasleok, berriz, inplikazioa eskatzen dugu eskola-heziketan.

Ameriketako Estatu Batuetan zenbati ikerketa egin dituzte familiaren eta eskolaren rola aztertzeko. Ondorioetan⁴ aipatzen dute (Hakuta 1997) honako ekintza hauek laguntzen diotela haurrari heziketa-prozesuan: kontrolak, komunikazioak, motibazioak eta babesak. Halere, gurasoek horrelako laguntzak ematen dituztenean, irakasleoi ez zaigu nahiko iruditzen eta joera dugu pentsatzeko gurasoak ez direla behar beste inplikitzen ikasleen irakaskuntzan.

Haur baten egoera ikastetxera heltzerakoan. Hizkuntzen trataera bideratzeko iradokizunak

Beste herrialde batzuetatik etorritako ikasleak, gure ikastetxeetara heltzen direnean, honako egoeraren batean daude hizkuntzei dagokienez:

- Ama-hizkuntza garatzeko prozesuan daude. Haur Hezkuntzako ikasle batek ez du oraindik ama-hizkuntza menperatzen. Jarraitu egin behar du, beraz, bere hizkuntza ikasten.
- Euskara ez dute ezagutzen. Eskolako hizkuntza denez, beste hizkuntza bat ikasten hasi behar dute, bai harreman sozialetarako, bai akademikorako.
- Batzuek ez dute gaztelania ezagutzen, ez baita horien ama-hizkuntza. Araban, gaztelania erabiltzen da ikasleen arteko harreman sozial gehienetan zein kaleko egoeretan; beraz, gaztelania ikasi behar dute harreman sozialetan parte hartu ahal izateko.
- Ingelesa ikasten hasi (edo jarraitu) behar dute, bere gelako kideek egiten duten moduan.

Ikastetxean, beraz, lau hizkuntza —gaztelania, ama-hizkuntza ez dutenen kasuan— hartu beharko ditugu kontuan hizkuntzen trataera lantzeko.

Azter ditzagun banan-banan:

Ama-hizkuntza

Haurrek ama-hizkuntza etxean garatzen dute. Behin baino gehiagotan esango diegu gurasoei etxean ama-hizkuntza erabiltzeko, badakigulako ama-hizkuntza ondo jakiteak asko laguntzen duela bigarren hizkuntza garatzen.

Horrez gain, eskolan kontuan har dezakegu haurraren hizkuntza:

- Aukera emango diegu ikasleari gelan ama-hizkuntza erabiltzeko.
- Irakasleak zein gelako beste ikasleek ikas ditzakete hainbat agur, kortesiazko formula, eta hiztegi arrunteko hitz ikasle etorkinaren hizkuntzan.
- Ikaslearen hizkuntzak presentzia izango du ikastetxeko txarteletan.

Ikaslearen hizkuntzari garrantzia emanez bi helburu beteko genituzke: bata, ikaslearen hizkuntza balioestea, eta, beraz, ikaslea bera balioestea; eta bestea, hizkuntza-aniztasunean eta kultur aniztasunean hezten hastea (azken hori gelako beste ikasleentzako helburua da). Txikitatik gela barruan kultur aniztasuna izatea aukera ona da gizarteko kultur aniztasuna modu aberatsean bizitzeko.

³ Collier, V. The Effect on Acquisition of a Second Language for School
<http://www.ncela.gwu.edu/pubs/classics/focus/02aage.htm>

⁴ Hakuta & August (1997) Improving schooling for language-minority children. National Academic Press

Euskara

Araban, ikasle berriak eskolan ikasiko du euskara, bere gelako kideek, oro har, egiten duten bezalaxe, ikasleak Haur Hezkuntzan hasi baitira euskara ikasten. Heldu berriak bere gelako kideak "harrapatu" beharko ditu.

Zorionez, Haur Hezkuntzako antolamenduak eta jarduerak aberatsak izaten dira hizkuntza berria ikasteko. Baina horrek ez du esan nahi ezer berezirik egin gabe ikasiko duenik hizkuntza.

Gela barruan badira modu errazak hizkuntza garatzen laguntzeko:

- Arreta berezia eman gelako errutinei, egunero errepikatzen diren jarduerari. Gelako kideek lagun dezakete horretan, haiek ohituta daude-eta. Hasierako egunetan garrantzi handia emango diogu horri, gelako dinamika uler dezan.
- Talde txikietako egoerak aprobetxatu ikasle berriarekin hizkuntza lantzeko. Esaterako guztiekin landu den lanen bat, ipuin, jolas-egoeraren bat eta abar birpasatu.
- Ikaslea motibatu euskara ikasteko: hitz egiteko beharra sortu.

Gaztelania

Kaleko hizkuntza gaztelania bada eta ikasleak ez badaki gaztelania, eskolan landu beharko dugu. Ikastetxearen hizkuntza-trataera nolakoa den, egoera batzuetan gaztelania landuko dugu.

Gainera, garrantzi handia du ikasleak bi hizkuntzak —gaztelania eta euskara— bereiztea. Horrela izan dadin, egoeren eta testuinguruen bidez lagundu behar diogu: egoera zehatz eta oso markatuak prestatu, gela osoarekin gaztelania lantzen bada ikur berezia erabili, beste irakasle batekin gaztelania landu talde txiki batean...

Ingelesa

Ikasle berriak zein beste ikasleek Haur Hezkuntzan izaten dute lehen harremana ingelesarekin. Ez dirudi programa berezirik prestatu behar dugunik ikasle berriarekin. Gainera, antolaketa —beste irakasle bat sartzen bada, batez ere— eta ondo diseinatutako jarduerak oso aproposak izaten dira hizkuntza ikasteko.

ONDORIOAK

- 1.- Txiki-txikitatik beste kultura batzuetako pertonekin hezteko aukera izatea oso ona da norberaren garapen pertsonalerako. Guztiontzat oso aberatsa da eguneroko egoeretan —eskola gure kasuan— beste kultura batzuetako presentzia izatea, aurrean, begi bistan, daukagun gizarte-eredu berri batera egokitzeke.
- 2.- Helburuak helburu, edukiak eduki, garrantzitsuena ikaslearen integrazioa da. Gainerako ikasleak inplikatu ditugu lan horretan. Gelan gustura sentitu, eskolara etorri nahi izan, pozik egoteke, batzen gaituena indartuko dugu eta ez bereizten gaituena.
- 3.- Eskola familia integratzeko bide garrantzitsu bat da eta Haur Hezkuntzak aukera ona eskaintzen du gurasoen artean gertuko harremanak egin ahal izateko. Irakasleok zubi-lana egin dezakegu gurasoen artera hurbiltzeko.
- 4.- Irakasleok ulertu behar dugu familia bi kulturatan bizitzen hasten dela, eta horrek tentsioa sortu eta balioak kolokan jarriko dizkigu bai irakasleoi bai gurasoei. Hausnarketa egin beharko dugu denok.
- 5.- Kontuan hartuta ikasleak hiru hizkuntza berri izan ditzakeela aurrez aurre, oso ondo planifikatu beharko dugu zein hizkuntzatan, zein egoeratan eta noiz landu bakoitza ikaslearekin. Oso garrantzitsua da hori guztia gurasoei azaltzea eta, ahal den neurrian, eskatzea haien seme-alabei azaltzeko.
- 6.- XXI. mendeko eskolaren ezaugarrietako bat kultur aniztasuna izango da. Hasi berria dugun bide horretan elkarlanak, denen artean zalantzak argitzeak, lorpenak konpartitzeak eta abarrek oztopoak gainditzeko lagunduko digu. Estrategia horiek oso baliagarriak izan zaizkigu beste erronka batzuei aurre egiteko.

BIBLIOGRAFIA ERABILGARRIA

Gehiago jakiteko:

BESALU, Xavier (2002) Diversidad cultural y educación. Madril. Síntesis educación.

Oso liburu egokia da kultur arteko hezkuntza zertan oinarritzen den eta nola garatu behar den jakiteko.

SUAREZ-OROZCO, C eta MM (2003) La infancia de la inmigración. Madril. Morata.

Liburu honetan, Ameriketako Estatu Batuetan familia etorkinekin egindako ikerketa zabal baten emaitzak azaltzen dira. Hango errealitatean kokatu arren, oso liburu ona da immigrazio-prozesuak zer diren ulertzeko: emigratzera bultzatzen duten faktoreak, identitate berriaren eraikuntza, eskolaren garrantzia...

RUIZ BIKANDI, Uri (edit) Didáctica de la segunda lengua en educación infantil y primaria. Madril, Síntesis Educación.

Oinarrizko liburua da bigarren hizkuntzaren irakaskuntzan aritzen garen irakasleontzat. Hizkuntzaren gaitasun guztiak tratatzen ditu: ahozko eta idatzizko ulermena, nola irakatsi ahozko hizkuntza, irakurketa-idazketa prozesua, idatzizko ekoizpena...